

MORGONBRIS

TIDNING FÖR DEN SOCIALDEMOKRATISKA KVINNORÖRELSEN.

Utgiven av styrelsen för Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

Nr 4. April.

17:de årg. 1921.

I katekesfrågan.

Av dr Poul Bjerre.

Vi ha fått uppleva att A. D. 1920 en rad allvarliga och respektabla män upp-vaktat h. m:t konungen för att anropa honom om stöd i katekesstriden. Detta är ett faktum som ger oss åtskilligt att tänka på. Det röjer först och främst att det hos dem som dessa män repre-sentera, finnes en stark motvilja mot den moderna slapphet, som ur barnupp-fostran vill borttaga de enkla, fasta riktlinjer för moralen och världsupp-fattningen som hit-tills bränt in i hjärnorna genom katekesen. Det röjer vidare att desamma äro övertygade att mänskligheten är oförmögen att skapa visare och sannare riktlinjer än de som redan äro till finnandes i nämnda bok. Om vi särskilt tänka på dess första och för allt det föl-jande grundläggande del, de tio bud-orden, då innebär att vi ej kunna komma längre i moral eller ens sträcka våra tankar mot högre moraliska ideal än Moses kunde för så och så många tusen år sedan.

Man frågar sig då: — är det dessa herrars mening att det moraliska medvetandet över huvud taget upphört att röra sig, utvecklas, växa, skjuta nya skott, födas på nytt — kort och gott att leva? Om så är, innebär detta en lika eklatant gudsförnekelse som den brutala materialism. Ty om vi ur guds-begreppet borteliminera vissheten om att det i mänsklighetens inre växer och rör sig ett livet reglerande väsen, så förvandla vi Gud till en död kraft — vi mekanisera honom.

Eller är det dessa herrars mening att detta moraliska medvetande väl levat och förvandlats efter Moses lika väl som före honom; — men under dessa årtusenden har det icke hos någon enda

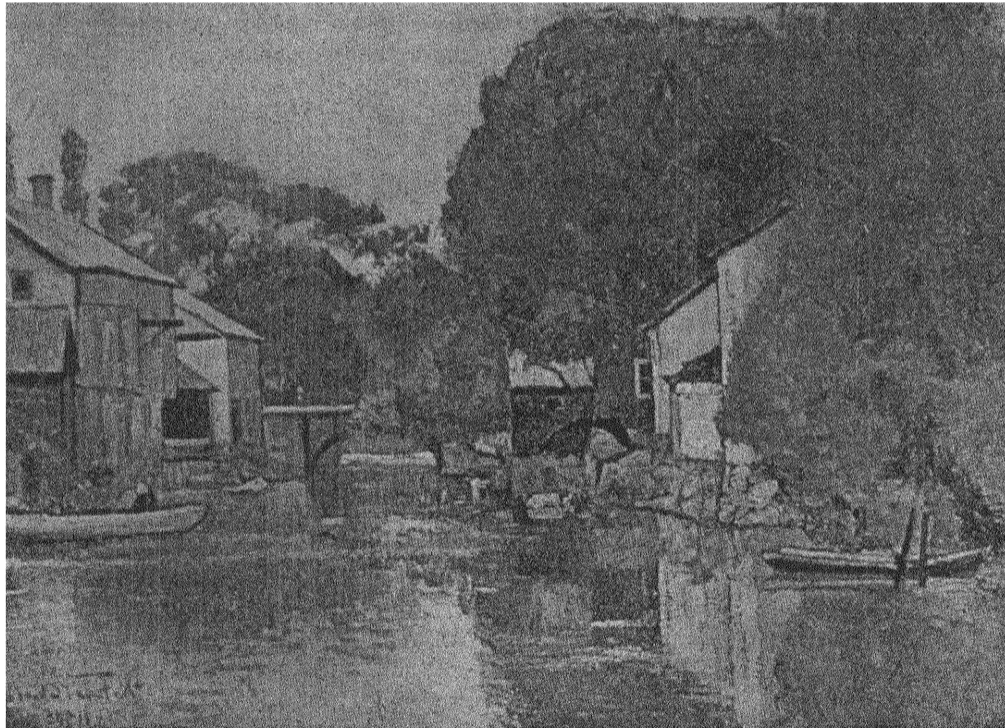
nått den klarhet, att han kunnat gripa det i dess väsentliga punkter och giva det en för andra fast och påtaglig form. I och med Moses upphörde med andra ord den andliga produktiviteten på moralens område; — på liknande sätt som om målarkonsten hade upphört med Giotto. — Anser man detta, så innebär det en lika skriande gudsförnekelse. Ty lika väl som vi borttaga innehållet ur gudsbegreppet om vi beröva det moralens existens över huvud taget, så göra vi det även om vi förneka att moralen söker gestalta sig i de moraliska föregångsmänniskorna. Om vi ur guds-begreppet borttaga den andliga produk-

kunde jag ej godkänna den gamle farbrodern med sitt skägg. Bland annat grubblade jag nätterna i ända över Guds dimensionsförhållanden — han blev ett mellanting mellan en nebulosa och en zeppelinare. Att i ett barns medvetande kasta in ett dylikt frö till gagnlöst tröttande grubbel är ett brott mot de enklaste pedagogiska principer. Skall man nämna ordet Gud, bör det ske i sådant sammanhang att barnet enkelt och självklart med detta ord för-binder något som även för den mogne tänkaren ter sig som en sida av Guds väsen.

Hur grubblade jag icke också över det bibelspråk som skulle bringa ljus över sjätte budets ogenomträngliga dunkel: — "Var och en som ser på en kvinna till att begära henne har redan gjort hor med henne i sitt hjärta." Var det då absolut förbjudet att begära en kvinna till hustru av hennes föräldrar? Och ändå gifte folk sig. Och det sanktionerades av kyrkan. Där stod jag i ett barnsligt virrvarr av motsägelser.

Och vill man ha ett exempel på den ödesdigra betydelse denna budordens bristfällighet har för folkuppfostran,

behöver man endast tänka på en detalj. Vi veta alla vilken skillnad det är på stölden och lögnen i det breda folkmedvetandet. Miljoner människor som skulle känna sig sjunka djupt under sin nivå ifall de gjorde sig skyldiga till minsta stöld, ljuga i både stora och små ting utan att känna några självförelser. Orsaken? Jo budet "Du skall icke stjäla" är allt ifrån medvetandets gryning arbetat in som ett elementärt krav. Men bland budorden saknas den lika elementära moralformen: "Du skall icke ljuga". Antagligen ansåg Moses att det icke lönade mödan att ens försöka få sitt folk att tala sanning. Men det är en orimlighet att vi därför i alla tider skola avstå från detta ideal.



J. B. Norstedt: FRÅN KÖPINGSAN.

tiviteten, då först mekaniseras Gud riktigt; — detta i all synnerhet när det gäller produktivitets moraliska uppenbarelseformer.

Vore det verkligen så att ingen bättre formulering än de tio budorden kunde åstadkommas för det i oss alla levande moraliska medvetandet, så skulle detta vittna om ett i sanning skrämmande andligt förfall. Ty dessa tio budord äro i själva verket så bristfälliga att ett vart barn kan underkasta dem en förintande kritik.

Hur vändades jag ej själv som barn för att få ett konkret innehåll i det första budordet. Barnet accepterar ingenting om det ej kan göra sig en fast bild av det. Eftersom Gud var en ande

Morgonbris.

Tidning för den socialdemokratiska kvinnorörelsen.

Utgives av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

Redaktör: Ruth Gustafson, Brännkyrkagatan 27, Stockholm Sö. St.-Tel. Söder 74 94. Rikstel. 249 48.

Expedition: Anna Svensson, Grindsgatan 10, III, Stockholm Sö. St.-Tel. Söder 78 98.

Prenumerationspris: Helt år kr. 3:—, halvt år kr. 1:50; lösnr. 25 öre.

Annonspris: Sista sidan 25 öre, textsidan 40 öre pr mm.

Sverges Soc.-Dem. Kvinnoförbund:

Ordf. och korresp. sekreterare: Fru Signe Wessman, Upplandsgatan 85 III, Stockholm. A. T. 244 36.

De nämnda herrarnas strävan att till vad pris som helst få behålla katekesen, är så mycket mer vidunderlig som det sannerligen icke borde vara någon stor konst att ur det levande moralmedvetandet arbeta fram några satser som på en gång sammanfatta detta på dess väsentligaste punkter och samtidigt äro så enkla att de kunna vidare utläggas och klargöras för varje sexåring.

Exempelvis kastar jag ned följande satser:

1. Du skall icke mörda, varken med din hand, ditt ord eller ditt hjärtas tankar.
2. Du skall icke ljuga; ty sannings väg är Guds väg.
3. Du skall icke stjäla.
4. Du skall helga vardagen med ditt arbete och söndagen med din vila.
5. Du skall hedra den som högre är än du och så ställa ditt liv att din fader och moder må glädjas att de födde dig.
6. Du skall vårda ditt tal och hålla din kropp ren.
7. Du skall vakta dig för sinnlig lösaktighet och för okyska tankar.
8. Du skall vara sparsam och förnöjsam; ty ingen utom den förnöjsamme har vad han behöver.
9. Du skall glädja dig åt din nästas välstånd och ej förhåva dig om ditt eget växa.
10. Du skall älska allt som lever och aldrig skada ett djur eller en växt om livets nödtorft det icke kräver.

Om du håller dessa bud, är det därmed icke sagt att du når större framgång än andra. Men du vinner det som äger bestånd då ära och rikedom förgå: — du vinner ro i din själ och blir till välsignelse för alla som känna ditt namn. Och när döden en gång kallar

Våra fester.

Ekonomifrågan är och blir väl ännu en tid framåt en brännande fråga på alla områden, så även inom våra klubbar, och hyllande den jesuitiska satsen, att ändamålet helgar medlen, lösa vi den oftast på ett oriktigt, till och med skadligt sätt.

Vi ställa till fester. Enligt min mening skall en fest framför allt ge andlig behållning, den skall lyfta och stärka oss till själen och den skall för en stund få oss att glömma de betungande mödorna i vårt utvecklingsarbete. Detta kan aldrig våra fester bli för oss om de arrangeras så, att de äro avsedda att förtjänas pengar på, ty tack vare oss själva är det numera omöjligt att kunna samla vare sig unga eller gamla till en fest om den inte bjuder på cabaret och allehanda tarvliga uppträdanden. Så dålig smak ha de, därför att de sällan bjudits något bättre; till och med våra samhällsförbättrare ha överbjudit varandra i detta hänseende blott och bart av ekonomiska skäl.

Vi kvinnor måste försöka få till stånd en ändring härvidlag och framförallt se till att få en fin prägel över våra egna fester. Med god vilja och litet fantasi tror jag att det skall kunna lyckas att samla den ungdom, som ännu inte hunnit förgiftas.

Ett gott medel är att i så stor ut-

dig går du evigheten till mötes med tillit och förtröstan. —

Som synes nämner jag ordet Gud på en punkt; — detta icke därför att jag anser gudsbegreppet nödvändigt i detta sammanhang. En serie allmängiltiga och elementära bud kunna mycket väl arbetas in i barnet som riktlinjer för det kommande livet, alldeles oberoende därav om det vaknat till något gudsmedvetande eller ej. Men om man över huvud taget skall kunna finna någon väg att giva gudsbegreppet ett innehåll för barnet, så är det just på den nämnda punkten. Om det sedan på denna grundval kan växa upp ett högre sanningskrav och ett klarare gudsmedvetande, är en fråga som ej har med den elementära uppfostran att göra. Ty det kan i varje fall endast ske under livets lopp, i den mån som årtals nederlag och lidanden öppna ens ögon för allt vidare sammanhang i tillvaron. Skulle man fråga mig om katekesen i detta hänseende för mig haft något värde som väckande kraft och som rättesnöre, måste jag tyvärr säga att det enligt min personliga erfarenhet icke finnes någon olämpligare bok i den religiösa våldslitteraturen.

Ur "Social-Demokraten" ha vi hämtat ovanstående artikel, vilken har ett stort värde även för oss kvinnor, då vi säkerligen stå närmare denna fråga i vår ställning till barnen.

sträckning som möjligt taga deras hjälp i anspråk, t. ex. att sjunga solo, kör- eller växelsång, uppläsning eller i tablåer o. s. v. Det är min och mångas erfarenhet att de äro lyckliga och stolta över de uppdrag de få att utföra. De lida vanligen inte av den rampfeber man besväras av, när man först vid äldre år ställes inför nödvändigheten att om än aldrig så litet uppträda offentligt.

Jag undrar ändå om inte fester i denna och liknande stil skulle kunna bli givande, ja, till och med "roliga", och jag tillåter mig att tro, att den ungdom vi på detta sätt samlar omkring oss blir bättre skickad att föra våra idéer vidare, än den, på vars låga nöjesbegär vi ockra för att stärka våra kassor. Nöjen i den "lätta" stilen är ovärdigt oss, som arbeta på vår egen och därmed samhällets utveckling och omdaning. Vi ha börjat inse något litet, hur allvarlig vår tid är, att det inte får slarvas på något sätt, låt oss då inte slarva med våra fester heller för barnens och ungdomens skull. Om några få år måste de ta itu med kanske ännu högre uppgifter än de, som förelagts oss, och det beror till stor del på deras karaktärer hur de skola lösa dem.

Vi tro ju alla så vackert att det är ett "rättfärdighetens rike" vi hålla på att lägga grunden till, där ingen skall förtrycka den andra varken i andligt eller materiellt hänseende, där harmoni och samarbete skall råda. Men vi hinna inte så värst långt, det blir kommande släkten förunnat att se det utveckla sig till allt större fullkomlighet, just genom deras egna bemödanden. Må vi då akta oss för, att genom ovist nit för vår sak äventyra det högsta och vackraste i världen, ungdomens ideal.

Nå, men hur skaffa pengar? Genom våra kontingenter. Den måste sättas så hög, att den inte bara täcker de löpande utgifterna, utan att det blir något över för omkostnader för ombud och andra oförutsedda utgifter. Det går inte, vi få inga medlemmar! Jo då, vi få många fler. Vi misstänka alltid att det som är billigt är ingenting värt, men kostar det något så tro vi, och i "detta fall ställa vi om", att vi kunna draga den största nyttan därav, vilket resulterar i att klubben blir livaktig med intresserade, duktiga medlemmar. Tid, som för en arbetarhustru är pengar, sparas, då man vet att det ofta tar flera dagar med att anordna en fest eller basar, som till på köpet kan misslyckas. Det finns klubbar som börjat inse detta, och dess medlemmar betala sin höga kontingent med villigt hjärta, ty de börja förstå vad de äga i sina klubbar, och vad de kunna uträtta genom dem för sin egen och samhällets utveckling.

Stina Borgman.

Något att observera.

Arbetareklassen har velat och vill en förbättrad och utvidgad folkskoleundervisning. Och arbetarklassen har till stor del lyckats i detta sitt strävande. Det har blivit en ny undervisningsplan, det har blivit obligatoriska fortsättningsskolor, högre folkskolor, yrkesskolor. Åtminstone vad de större samhällena angår, kan man säga, att svenska folkskolan bjuder den nutida svenska arbetaren en god utbildning åt hans barn, såvida han vill ge dem den och kan ge dem, vad skolan bjuder.

Båda dessa tillägg med kunna och vilja äro nödvändiga. Vad viljan angår, så är det så, att arbetareklassen, även den del, som har råd att ha sina barn i folkskolan längre än den minsta möjliga tiden, inte ännu vaknat upp tillräckligt för att inse, hur viktigt det är att låta barnen få så mycket kunskap och så god uppfostran som möjligt. Det är som om föräldrakärleken, den föräldrakärlek, som vill värna om och tänka på barnets kommande andliga och materiella liv, det är som om den sove på många håll ännu. Föräldrakärleken är där liksom inte tillräckligt andlig. Den har inte nått över det stadiet, som kan karakteriseras så: Man aktar barnen för förkyllning, och man frågar dem, om de äro hungriga. Och så är det hela "all righth". Man har gjort sin skyldighet.

Det kan hända att barnen av sådana föräldrar gråta och be att få gå ut folkskolan i hela dess längd och besöka högre folkskolan. Men nej. "Dom ska' ut och förtjäna. Det räcker att ha dem i skolan i sex, sju år och så fortsättningsskola några eftermiddagar i veckan under tre år." Är mamman eller pappan av den riktigt äkta omöjliga sorten, så försöka de också hålla barnet hemma från den lagstaddade fortsättningsskolan. När detta drabbar ett barn, som självt vill gå ordentligt i fortsättningsskolan, är det grymt. Inte nog med att föräldrarna inte vilja ge sitt barn den uppoffringen att hålla det i högre folkskolan, som ju dock är frivillig, de vilja också utan annat skäl än sin egen trilska och själviskhet också hålla barnet borta från den obligatoriska d. v. s. i lag tvungna fortsättningsskoleundervisningen. Och detta drabbar barnet och dess anseende bland kamrater och lärare. Observera, att här talas om föräldrar som har råd, om de bara ville, att låta sina barn få åtnjuta så mycket undervisning folkskolan kan ge. Dessa föräldrar äro inte i majoritet naturligtvis, men de äro för många ändå.

Tänka dessa föräldrar någonsin på, att de taga på sig ansvaret att göra sitt barns liv till något helt annat än det med barnets anlag och begåvning skulle kunna blivit? — Tänka de ej på det,

Vårvisor.

*Solen kastar i guldglans ljus,
ljus över frusna sjöar.
Värvind viskar sitt morgonus,
snön uti skogarna töar...*

*Vintern försvunnit i ett tag,
drivorna smälta för solen.
Och Tellus rullar omkring ett slag
och reser på ishöljda polen...*

*Brisen sjunger i glättig ton
om livet som födes därunder
täcket, som smälter därbort på mon,
och längtar till sommarens under.*

*Brisen leker i flickans hår,
ögat glänser och spelar.
Brutna människor livslust får
av vårluft som krämpor helar...*

Ragnar Holmström.

då måste andra söka väcka dem. Inte bara med föredrag och skrifter, utan genom att personligen söka påverka dem i deras föräldraansvar.

Så komma vi till dem, som inte kunna ge sina barn den bildning skolan bjuder dem, som både de och barnen önska. De ha inte råd, de äro för fattiga. Många tragiska stunder får en lärare eller lärarinna vara med om i dessa dagar under vårterminen, om han eller hon har sjunde skolårets barn. I den klassen ska' det i de större städerna bestämmas om barnen ska' fortsätta i högre folkskolan, eller om de ska' sluta den egentliga skolan och gå till fortsättningsskolan. Mången liten gosse eller flicka får med gråten i halsen säga: "Jag måste sluta, för jag måste ut och förtjäna. Vi äro så många hemma." Kanske den som säger detta, är klassens bästa huvud, kanske han eller hon bättre än någon av de andra skulle tillgodogöra sig högre folkskolans undervisning. Det hjälper inte, far har för liten lön, far är kanske död, mor är ensam om att försörja en stor skara. Den lille måste lämna skolan. Flera av hans mindre begåvade kamrater få gå kvar — deras föräldrar ha råd till det — och med tiden få de bättre platser än han — för att deras föräldrar hade mera pengar.

Det var en gång som medborgarrätt hette pengar. Folkskolan har hittills gett undervisning lika åt alla oavsett pengar. Nu har folkskolan kommit in i en stor utveckling, i ett nytt ärorikt skede — och nu börjar även där penningen spela in.

För socialdemokrater, för socialistiska kvinnor, socialistiska mödrar, är detta en erfarenhet att slå fast, och denna erfarenhet att även folkskolebildningen, den högre, bestämmas av penningen, bör mana till begrundan av och

Omfattande agitation bland kvinnorna.

Agitation bland arbetarekvinnorna håller nu som bäst på att planeras ute i de olika distrikten. I slutet av februari sände förbundsstyrelsen till partidistriktet ett cirkulär, vari de ombedes vara den behjälplig med agitationen. Svar ha inkommit, så att under april, maj och juni månader kommer turnéer att gå av stapeln i Bohuslän, Dalarna, Halland, Jämtland, Medelpad, Närke, Skåne, Småland, Södermanland, Västmanland och delvis inom Västergötland.

Som talare äro anmodade fruarna Hulda Flood, Ruth Gustafson, Agnes Söderquist, Nelly Thüring och Anna Johansson-Visborg. Till dessa möten äro såväl ekonomiskt som på annat sätt medverkande både partidistriktet, kvinnoförbundet, kvinnodistriktet, arbetarekommunerna och kvinnoklubbarna, varför vi hoppas på ett energiskt förarbete från kvinnornas sida att få dessa möten så givande som möjligt. Till kvinnoklubbarna rikta vi en särskild maning att ligga i och agitera. Inte bara de sista dagarna utan minst åtta dagar i förväg. Det hjälper nog inte att med bara annonsering och affischer få kvinnorna att möta upp. Nej, denna gång få vi nog ställa till med riktig husagitation. På varje plats bör tryckas lämpliga inbjudningskort och spridas till arbetarekvinnorna. Mötena böra även ägnas största möjliga omsorg. Kan ni anordna dem som festliga samkväm så gör det. Det blir med all säkerhet flera som komma tillstädes, om det också skall kosta något, än till enbart ett föredrag. Äro arbetarekommunerna arrangörer, så hjälp dem, och drag all möjlig nytta för klubbens verksamhet av dessa möten. Låt intet möte gå av stapeln utan att ni upplyser de kvinnliga besökarna om klubbens tillvaro, när och var den har möten, dess arbete och strävanden. Varen alltid försedda med skriftlig propaganda om ni ej äga tillfälle och möjligheter att lämna muntliga upplysningar.

Under denna agitation komma många möten att anordnas där ej kvinnoklubbar finnas. Vi måste söka vinna kvinnorna för socialismen på många fler platser i landet. Har ni möjlighet så res till dessa möten, arbeta fram inbjudningen för kvinnoklubbars bildande, hjälp dem med det första organisations- och administrationsarbetet. Nu säga

till ett insiktsfullt arbete för förverkligandet av punkt 9 i "Socialdemokratiska Arbetarepartiets Kommunalprogram". Se partiets programhäfte!

Uppsala 14 mars 1921.

Sigrid Gillner.

Bror Wiktor.

Av Ester Nordin.

Det väckte stor förvåning vid fabriken, när Lill-Stina ställde sig i spetsen för den kvinnliga fackföreningen. Stina Nilsson hade varit en av de tystaste och flitigaste arbeterskor, som aldrig uttalat något missnöje med den låga betalning eller den usla behandling som de erhöles vid fabriken. Tyst och försiktigt hade Stina kommit in i lokalen, där den kvinnliga agitatorn höll föredrag om kvinnornas plikt och skyldighet att organisera sig för att få ett stöd i sina krav på en humanare behandling och ökad lön för arbetet.

"Lill-Stina", som hon allmänt kallades, blev den som först anmälde sig för bildandet av en fackförening. Hon blev dess ordförande och var outtröttlig i arbetet att organisera kvinnorna. Hade hon förr varit tyst, så talade hon nu desto mera; hon var överallt och allestädes, och hennes tal röjde kunskaper, som man aldrig trott henne besitta. Men det gick för Lill-Stina som det gått så många andra. Hon fick avsked från fabriken.

Nilsons Wiktor utgjorde samtalsämne för hela socknen.

Han var Torpare-Lars äldste son och hade kommit hem, ty han var dödssjuk, hade lung-sot och det fanns intet hopp. Men det förskräckligaste av allt var att Wiktor var socialist och ville varken höra talas om präst eller nattvard, trots att han visste, att han snart skulle dö. Wiktor hade tillhört fackföreningen där uppe i gruvorna, där han arbetat, och det var visst rysliga saker, som man måste lova och svära på, när man skulle gå in i en fackförening. Folkets i bygden voro rent av rädda för Nilssons stuga. Gummorna stodo ofta i kvällningen och tittade åt Torpar-Nils till, väntande att få se eldkvastar fara genom luften eller något annat otyg, till tecken på att den lede själv kommit och hämtat Wiktor.

nog de flesta, detta ha vi varken tid eller pengar till. Sådant tal få vi inte nu låta gå över våra läppar. Vi skaffa oss helt enkelt både tid och pengar. Och det går om vi äga vilja och inte låta oss vara bundna i våra gamla vanor.

Kvinnoklubbarna få under denna tid ej nöja sig med endast ett möte i månaden. Vi måste ha minst två, och ännu bättre ett i veckan. Vid dessa möten kunna vi med all säkerhet få ihop både pengar och intresserade krafter, som sporras till intensivt arbete och som kunna åtaga sig att resa ut till för vår kvinnorörelse obrutna marker.

Alla organiserade kvinnor förstå nog den ofantliga betydelse denna agitation kommer att ha för oss allesammans, varför vi hoppas att alla komma att uppbjuda sina krafter till att få den i högsta grad givande.

Förbundsstyrelsen.

Anna Greta, Wiktors mor, var rent av för-tvivlad. Alla hennes böner att få sända efter prästen sade Wiktor tvärt nej till. Anna Greta beslöt då att själv gå till prästen för att höra, om ej någon räddning fanns för hennes son.

Sorgsen gick Anna Greta hemåt. Vad prästen sagt hade hon delvis glömt. Det viktigaste mindes hon dock: att inte låta någon av pojkarne sitta inne hos Wiktor och höra honom tala om socialism och solidaritet och Gud vet allt vad galenskaperna hette. Låt flickan sitta hos honom, hade prästen sagt. Hon blir ej farlig för samhället i framtiden, som pojkarne kunna bli, och förresten är hon ju för liten för att kunna förstå vad som pratas.

Så kom det sig, att Lill-Stina fick sitta inne hos Wiktor varje dag och hjälpa och passa honom. Lill-Stina blev också den som var Wiktors enda ähörarinna under hans tal om socialismen, om arbetareklassens stora kamp för frihet och rättvisa.

"Du Stina", sade Wiktor, "en dag när du blir stor, då skola ni kvinnor också få människovärde och bli behandlade som människor".

Vad Wiktor menade, kunde Stina ej begripa. På kvällen frågade hon sin mor, men modern sade att Wiktor yrade, så allt vad han sade var endast en sjuk människas fantasier och ingenting att bry sig om.

En dag var Wiktor sämre än vanligt. Han hostade längre och häftigare samt jämrade sig sakta. Så bad han Stina lämna sig en väska, som han hade i sin koffert. Ur denna tog Wiktor upp en hel del böcker, häftade och bundna, och skilde ur en del och lade dem tillsammans samt tog av Stina det löftet att efter hans död noga bevara dessa böcker och ej låta mor eller far bränna upp dem eller annars förstöra dem.

Under tårar lovade Stina att göra som Wiktor sade.

"När du blir stor, skall du läsa i dem och där skall du finna det rätta evangeliet, som kan frälsa förpinta och förtryckta människor".

Detta var det sista som Wiktor talade. Två dagar efter var han död.

Stina måste tidigt lämna föräldrahemmet för att själv tjäna sitt bröd. I botten på hennes klädkorg lågo Wiktors böcker, men Stina var liksom rädd för de där böckerna och förresten orkade hon ej läsa om kvällarna, när hon kom från fabriken.

Men den kvällen hon hörde den kvinnliga agitatorn tala, var det som om hon väckts upp ur en lång sömn. Hon stirrade förskräckt på talarinnan, ty hon talade precis som bror Wiktor.

Hon slöt ögonen och tyckte sig med ens bli förflyttad till den lilla låga kammaren där hemma. Där såg hon bror Wiktor sittande i sängen med blekt ansikte och en röd fläck på vardera kinden, håret i oordning och de vita magra händerna oupphörligen farande över täcket. — — — "vad vi fordra är att bli behandlade som människor, att vårt arbete betalas så, att vi kunna leva utan att behöva svälta. Vi kvinnor vilja också vara

människor." — — — Stina öppnade ögonen, säker om att hon drömde. Men hon drömde inte. Salén var full av folk och talarinnan fortsatte.

Vad som mest förundrade Stina var, att hon talade så lika som bror Wiktor. Hur ofta hade hon ej undrat över allt det Wiktor sagt, ty hon visste, att han ej hade yrat. Men nu var det visst inte någon febersjuk som talade. Var det möjligt, att allt vad Wiktor sagt under sin sjukdom om arbetareklassens kamp för frihet och rättvisa kunde vara tillfinnades i verkligheten. Hon kom att tänka på böckerna, som hon fått av Wiktor. Tänk så dum hon varit, som inte läst i dem förut. Hon kände en nervös oro över att inte böckerna skulle finnas kvar, och till flickornas stora häpnad rusade Stina upp och ut mitt under föredraget. Hon återvände dock till lokalen, sedan hon förvisat sig om, att böckerna voro kvar.

Dessa böcker blevo nu hennes bästa vänner och bland alla de böcker, som Stina sedan förvärvade sig, äro dock bror Wiktors böcker de som äro henne kärast. Under årens lopp har Stina så väl lärt sig förstå vad Wiktor menade med sitt tal. När kvinnorna fingo sin medborgarrätt, tog Stina ner bror Wiktors nu så nötta böcker och smekte dem, under det hon tänkte på hans ord: "När du blir stor, då skola ni kvinnor också få människovärde och bli behandlade som människor."

Stina är nu gift, har man och barn. På bokhyllan i Stinas läsvrå taga Wiktors böcker hedersplatsen. Det enda som Stina ej riktigt kan finna sig i är kvinnornas liknöjdhet för de medborgerliga rättigheter som de erhållit. Hennes man söker då försvara de liknöjda med den motiveringen, att de ha ej haft någon bror Wiktor de.

Filmen i folkbildningsarbetets tjänst.

Sedan nyår har A. B. F. anordnat en turné med föreläsningar, illustrerade av film. Tidpunkten för startandet av denna nya verksamhetsgren kan, med hänsyn till den svåra arbetslösheten, ej synas särdeles lämplig för ett företag av denna art. Trots dessa svåra förhållanden kan dock redan nu sägas att idén slagit igenom.

Det synnerligen omsorgsfullt sammansatta Norrlands-programmet, visande bilder från Norrlands natur, kultur och näringar, har vanligtvis givits vid en särskilt för skolungdomen avsedd förevisning. På kvällen har därefter anordnats Strindbergsafton med föreläsning, illustrerad av filmen "Hemsöborna". Sång, musik och uppläsning ha i regel förekommit.

Anordnare ha dels varit A. B. F:s lokalavdelningar och studiecirklar, dels också föreläsningsföreningar och andra organisationer. Anmälningar om förevisningar mottagas fortfarande av A. B. F:s centralbyrå, Sörvik.

Folkbildningsarbetet vid 1921 års riksdag.

På grund av skrivelse från 1920 års riksdag har som bekant kungl. maj:t tillkallat särskilda sakkunniga att inom ecklesiastikdepartementet biträda med en allmänlig utredning angående folkbildningsarbetets utveckling och fördjupning. Denna utredning, som nu pågår, synes ha till följd att någon diskussion angående folkbildningsarbetet ej kommer att äga rum under innevarande riksdag. Under det att vid riksdagarna 1918, 1919 och 1920 det vimlade av folkbildningsmotioner, har vid årets riksdag icke i någon motion framförts något enda nytt förslag. Att den fria folkbildningsverksamheten emellertid alltjämt är stadd i jämn utveckling framgår av statsverkspropositionen, i vilken ökning begäres för så gott som alla gamla anslagsposter till bildningsarbetet.

Till folk-, skol- och studiecir-
kelbibliotek begäres sålunda för 1922 ett anslag av 363,000 kr., vilket betyder en ökning av 53,000 kr. Största delen av denna summa är avsedd till anläggning av nya bibliotek och till utvidgning av gamla bibliotek. Särskilt äro vandringsbiblioteken, som alltjämt fått nöja sig med de anslag de tilldelades 1912, i stort behov av ökade inkomster. På tilläggstat för 1921 begäres dessutom 12,000 kr. för slutförandet av arbetet med den av bibliotekskonsulenter utgivna och av alla bibliotekarier och studieledare så efterlängta grundkatalogen över för folkbibliotek lämplig litteratur.

Till föreläsningssverksamheten begäres i statsverkspropositionen 450,000 kr., vilket betyder en ökning av 85,000 kr. Skolöverstyrelsen hade anmält att behovet för 1922 var lägst 500,000 kr. men ecklesiastikministern har med hänsyn till det statsfinansiella läget ej ansett sig kunna tillstyrka mer än 450,000 kr. Då givetvis föreläsningarnas kvalitet på ett betänkligt sätt blir lidande på att anslagen till föreläsningssverksamheten på detta sätt avknappas, vore det högst önskligt att riksdagen beviljade det av överstyrelsen förordade anslaget. Enligt gällande författning utlovar staten i anslag 50 % av föreläsningssverksamhetens totalkostnad. Det nu begärda anslaget räcker ej mer än på sin höjd till 20 % av totalkostnaden.

En nyhet i 1921 års statsverksproposition är anslagen till den av riksdagen beslutade upp-
lysningssverksamheten i kom-
muna lämnade. Inalles begäres här-
för för 1922 70,000 kr. Anslaget skall dels utgå till statsunderstödda folk- och skolbibliotek samt åt studiecirklar för anskaffande av litteratur till kurser i medborgarkunskap, dels ock till utarbetande, tryckning och utgivning av textupplagor av grundlagarna, vallagar och författningar i ämnen av kommunal natur.

Anslaget till nykterhetsunder-
visningen föreslås att höjas med 19,000 kr. till 152,600 kr. Ökade anslag skulle dels tillfalla centralförbundet för nykterhetsunder-

Malmöklubbens veteran.



Fru Sofia Westdahl fyller den 17 april 1921 70 år. I över 25 år har fru Westdahl med aldrig svikande intresse verkat för spridande av socialismens idéer bland kvinnorna. Hon tillhör dem som varit med från arbetarrörelsens början och har många både nöjsamma och tragiska minnen och hägkomster från dess olika skeden.

I kvinnorörelsen har vår 70-åring först tillhört Kvinnliga arbetareförbundet tills det i slutet av 1890-talet nedlade sin verksamhet. Då Malmö kvinnliga diskussionsklubb bildades år 1900 var fru Westdahl en av stiftarna och har sedan dess nedlagt ett värdefullt arbete inom såväl styrelse som kommittéer. Vi bringa henne vår hjärtliga hälsning med ett varmt tack för hennes arbete i vår rörelse.

visning (5,000 kr.), dels till I. O. G. T:s studiecirkelverksamhet (6,000 kr.), dels ock utgå till föreläsning- och instruktionsverksamhet för nykterhetens främjande.

Statsanslaget till musikföreställningar för allmänheten anser ecklesiastikministern behöva fördubblas. Under innevarande år åtnjuta de tre statsunderstödda orkesterföreningarna (Nordvästra Skånes orkesterförening, Gävleborgs läns orkesterförening och Norrköpings orkesterförening) var och en 18,500 kr. För 1922 begäres 37,000 kr. vilket betyder en prutning av 3,500 av det belopp musikaliska akademien ursprungligen begärt. Då anslaget höjning är förorsakad av ett blygsamt dyrtidstillägg åt de 80 musiker, som genom föreningarna erhålla sitt levebröd, vill det synas, som om riksdagen ej skulle kunna pruta ytterligare utan att riskera föreningarnas upplösning. Tyvärr har tydligen medel ej kunnat anskaffas till de nya orkesterföreningar, vilka vårt folkbildningsarbete helt visst skulle ha stort behov av.

Av anslagen till den fysiska utbild-

Sofia Westdahl.

*En vårdag, då solen sände sin stråle så
varm och blid,
Då säven i träden svällde och allting
var levande id,
Hon föddes och arvet fick hon.
Ty våren är arbetets tid,
Men också hoppets och glädjens,
Ty då nalkas sommarens tid.*

*En arbetskvinnas blev hon,
Så vän, så mild, men så stark.
Hon stod där i främsta ledet
På stenig och obruten mark.
Fast tung kändes ofta vägen
När plojen bland stenarna skar,
Då hån och begabbning blev lönen
För mödan som osparad var.*

*För kvinnornas rätt hon stridde,
Helt uppfylld av arbetets krav.
Ej möda och tid hon skydde,
Blott framåt, blott framåt till slag.
Att ljusare tider skall randas
För mödans och arbetets träl,
Helt visst var för henne hoppet,
Hon rotat det fast i sin själ.*

*Att aldrig förtrötts hur striden
Än växlat i tvivel och hopp
Och aldrig förtörnas hur livet
Sig tedde i svart och i grått.
Nej, blott efter solljus spana
Och noga på glimtar giv akt.
Av dem sedan livet dana
Till ljus uti becksvart natt.*

*De kampfyllda år, som svunnit,
Ha dock lämnat djupa spår.
Vår rösträtt vi nu ha vunnit
Och framåt mot målet det går.
De skaror sig fylkat kring fanan
Med högburna huvud gå fram
På arbetsfyllda banan
Och kräva ett lyckligt land.*

*Hav tack, du ädla och käck,
För allt vad du gjort för vår sak!
Se, alla emot dig vi räcka
Vår hand till ett hjärtligt slag.
Må ären, du bär, ej trycka
Din hjässa, fast grånad du står.
Blott hjärtat om segrarna sjunga,
Som kvinnorna nu uppnår.*

Anna Ekb.-Åkesson.

ningen torde väl endast anslaget till idrotten och gymnastiken vara att hänföra till det fria och frivilliga bildningsarbetet. Sveriges centralförening för idrottens främjande och Svenska gymnastik- och idrottsföreningarnas riksförbund ha i gemensam skrivelse gjort framställning om fördubbling av anslaget till idrotten (från 150,000 kr. till 300,000 kr.). Ecklesiastikministern har emellertid ej ansett sig kunna tillstyrka en höjning mer än till 200,000 kr. Till understödjande av skididrotten bland ungdom föreslås dessutom 30,000 kr.

Brevskrivning.

För Morgonbris av Anna-Lisa Hjort.

— Ja, det kan inte hjälpas, men det är i alla fall roligt att få svar på sina brev, sade Birgit Hall, litet lakoniskt, där hon satt vårdslöst tillbakalutad bland alla de mjuka kuddarna och dynorna i sina väninnors, Astrid Verner, Dagny Vide och Margit Holms gemensamhetsottoman, klädd i ytterkläder, galoscher och allt.

— Och det kan inte heller hjälpas, att det är betydligt roligare med folk, som komma in i möblerade, nyskurade rum utan galoscher, föll Astrid Verner litet tvärt in i samtalet, för att äntligen få en liten skämtsam avledare på den halvtimslånga dispyten, som i huvudsak förts av Birgit Hall, som just i dagarna återkommit från sin obligatoriska semesterresa i landsorten, och hennes rumskamrat Dagny, den förra som "allmän åklagare" mot den senare.

— Ack, kära du, det är bara ren snö, svarade emellertid denna ytterst nonchalanta unga dam, i fullkomligt ogenerad ton, under det hon raskt högg tag i samtalstråden igen. — Du behöver inte alls ta det som ett direkt angrepp mot dig av mig, fortsatte hon, för då kostade jag sannerligen inte så här många ord på det, men om vi nu bortser från det och resonerar om brevskrivning i allmänhet, d. v. s. det som egentligen åsyftas med det, måste du medgiva, att den ena parten helt och hållet förverkar sin rätt, när han inte en gång gör ett försök att åstadkomma något slags svar?

— All right! Precis vad jag sagt henne, angående Olle, högg Margit Holm, som hitintills setat tyst, nästan triumferande, in i ordväxlingen. Kan du tänka dig, Bebbi, det är nu på fjärde månaden, som den genomhyggliga pojken förgäves väntar på brev från henne. Vad kallar du ett dylikt bemötande för?

— Det är oförlåtligt. Birgits ton vad kort. Men Dagny vet väl bäst hur mycket hon kan synda på nåden i detta fall.

— Liksom hon antagligen trodde sig veta, hur mycket hon kunde synda också i detta enastående fall, sade Astrid, skrattande, där hon just nu knäböjde, utrustad med en jättestor trasa framför Birgit, där en liten nätt pöl från dennas galoscher banade sig väg nedåt golvet.

— Vad är det, sade Birgit, på en gång fullt uppvaknande, menar du, att jag gjort det där?

— Ja, men bry dig för all del inte om det, sade Astrid godmodigt. Här ha vi gott om trasor, som du vet; det är bara den rena snön, ser du, som genomgår sin naturliga förvandling, medan Dagny framhärdar i sin onaturliga.

Dagny, det egentliga upphovet till denna diskussion, brast ut i ett klingande, smittosamt skratt. Bravo, Astrid, du har allt dina små snilleblixtar ibland, sade hon, fortfarande skrattande.

— Bah, dina nycker känner man väl till. F. n. roar det dig, att inte svara på dina vänners brev, en annan gång finner du ett



A. K. Sidvall: KULLA.

visst nöje i att inte gå till vissa, bestämda möten, en tredje gång är det något nytt.

— Huvudsaken är att man förströr sig, inte sant, frågade Birgit litet kärft? Skrattar emellertid bäst som skrattar sist, min flicka lilla! Allt vad man gör, både litet och stort, återfaller ändå ytterst på en själv.

— Ja, akta dig du. Det var återigen Margit. Jag känner en person, som en nyck en gång kostade ganska mycket.

— Hela hans eller hennes levnads lycka, menar du, sade Dagny högtidligt, med en ganska väl spelad allvarlig blick åt Margits håll. Ah, snälla Bibbi, bytte hon sedan plötsligt om med ett skalkaktigt uttryck, se inte fullt så förebrående ut! Jag gör nu en gång en hel del saker, som man inte får lov att göra, som enligt din tanke är oförlåtligt, men låt mig du bara lugnt själv bära konsekvenserna.

Birgits ansikte ljusnade plötsligt. Hon föll alltid tillkorta för den där skälmen hos Dagny. — Sa du konsekvens, Dagny, frågade hon road. Har du nå'nsin i hela ditt liv lärt dig innebörden av det ordet eller ens närmelsevis vad det betyder? Nej du, konsekvensen har hittills varit så hygglig och skonad dig. Därför har du blivit övermodig. Det är alltsammans det.

— Och du har alltid varit konsekvent. Dagny betraktade begrundande sin vän. Därför har du alltid blivit skonad. Skälmen i hennes ögon förbyttes plötsligt mot djupare, allvarligare. Nej, jag skall säga dig en sak, Bibbi. Du tar livet alldeles för allvarligt, alldeles för vansinnigt allvarligt. Har du verkligen inte ännu kommit underfund med att inte en på hundra av den "s. k. mänskligheten", som Ellen Key uttryckte sig en gång, är värd att man tar dem på allvar?

— Och om man nu händelsevis träffat på den där hundra?

— Så får han eller hon vara så snäll och lugna sig, tills jag hunnit komma underfund med det.

— Det kan dröja det, Dagny, tycks det.

— Ah, om du menar Olle, sade Dagny i lätt ton, är jag ännu inte alls säker på att han är den hundra.

— Den, som begär stjärnorna, får ingenting alls till slut, det är min prosaiska övertygelse, sade Astrid, ånyo avbrytande. Men när ni nu ändå givit er in på så pass djupsinniga spörsmål, kan jag då rakt inte begripa varför inte Birgit tar av sig kapp och galoscher.

— Hon gör det inte förrän jag medgivit, att det varit ett verkligt brott av mig, att inte svara på hennes båda, långa, verkligt förtjusande brev förresten, sade Dagny skrattande. Jag är emellertid villig att göra det, bara du inte sitter och ser så där onaturligt främmande ut längre, Bibbi. Jag skall säga dig, att det varit rent av hemskt tråkigt efter dig den här avskyvärt långa månaden.

— Tänk om du ändå bara gjort den allra minsta ansträngning att förklara det förut, du oförbätterliga synderska, sade Birgit mera blidkad, under det hon nu verkligen lät hjälpa av sig med hatt och kapp och på sitt vanliga, karaktäristiska sätt sparkade av sig galoscherna i ett hörn ute i det trånga köket, som kombinerade den lägenhet, som hennes tre närmaste umgängesvänner voro nog lyckliga att äga mitt i dyrtid och rumsbrist i första hand av en relativt hygglig värd på Bellmansgatan strax intill Mariahissen.

— Ack ja, brevskrivning ja, sade Dagny med en komisk suck, sedan hon fått ner Birgit i ottoman bredvid sig igen. Du tycker således inte det finns någon nåd för mig längre i ditt avseende?

— Ah jo, nåd, Dagny, det sade jag ju alldeles nu, men angående Olle börjar jag verkligen tycka, att också din respittid löpt ut. Du kan väl åtminstone skicka din namnteckning då och då till honom, så att han åtminstone får klart för sig, att du fortfarande existerar. Ditt namn och ett par små hjärtliga ord, som visar att du har honom i tanke kanske rent av skulle kunna åstadkomma underverk.

Dagny skakade på huvudet.

— Inte med Olle inte, bedyrade hon. Han är av det litet idiotiska slaget, som alltid begära att man skall skriva brev, förstår du, verkliga brev, där man måste ge sig själv, helst hela, stora stycken. Jag kan inte det där. Jag är helt enkelt inte skapad på det sättet, tror jag. Det är inte endast i brevskrivning, utan i en hel del annat också. Jag kan inte hjälpa att jag inte kan gå upp i människor på det sättet. Jag kan inte med någon. Det är kanske brist på känsla, jag vet inte.

— Om du inte gjorde anspråk på, att vara så hemskt modern skulle man ju t. ex. kunna säga, att du fortfarande gick och samlade allt till den enda, sade Astrid, skrattande, men åsikten härstammar visst från Fritiof och Ingeborgs tid, så den bortfaller ju alldeles.

— Hör du, i dag välsignar du väl oss med idel sarkasmer, sade Margit med en liten grimas. Du vill ändå inte påstå annat än att Dagny är på allvar kär i Olle?

Birgit var tankfull. — Ah, nej, brist på känsla är det nog inte, sade hon, slutligen, dröjande. Kanske det i stället är en slags styrka eller koncentrerad förmåga. Och det

är ju en egenskap man, för sig själv, borde kunna ha ganska mycket användning för.

Margit blev åter ivrig. Om man ser på den där saken teosofiskt, skulle det alltså vara en egenskap hon hade tillkämpat sig i en föregående inkarnation.

Teosofien var Margits käpphäst, som hon drog fram vid både motiverade och omotiverade tillfällen, och därför blivit föremål för ett godmodigt gyckel i den lilla krets, som brukade ha sitt tillhåll i denna lilla lägenhet.

Birgit drog emellertid endast mycket svagt på munnen. Det är inte alls omöjligt att det kan vara så, sade hon begrändande. Teosofien är visserligen för mig en alldeles för invecklad religion, men nog tycker jag ett och annat problem lättare kunde lösas teosofiskt.

— Ja, åtminstone vore det bekvämare, sade Astrid, lätt sarkastiskt, där hon just nu kom med kaffebrickan. Och tänk, så snäll och foglig man i det hela skulle bli, om man trodde teosofiskt. Tänk er alla skenbara orättvisor, allt oförtjänt lidande fölle bort så lätt som så. Hon gjorde en betecknande gest. Alltsammans vore bara saker, som man åsamkat sig i en föregående tillvaro och måste sona på detta sätt. Och när man allt som oftast går och svär över obehagliga personer, man inte kan få i sitt huvud varför man behöver dra's med, då är det gudbevars endast sådana, man måste betala skulden till. Brr! Tänk, Dagny, när jag träffar dig framför ett bord på planeten Mars eller på en molntopp kanske i färd med att betala alla de där tio obesvarade breven till Olle. Tycker ni inte att det kommer att bli en uppbygglig syn?

Alla flickorna brusto i skratt.

— Hör du, Astrid, när började du utveckla dig i denna oväntade, humoristiskt-satiriska riktning, frågade Birgit med lysande ögon.

— Tack så mycket för komplimangen! Men med din nådiga tillåtelse har jag möjligen alltid haft en dragning åt det hållet. Behagar inte min fröken också socker till kaffet?

— För att ta bort den beska smaken av dina inlägg, menar du? Tack skall du ha, bara en sockerbit, jag har börjat bli så måttlig så.

— På tal om brevskrivning sade Astrid efter en paus med en stor bit sockerkaka i munnen, så hörde jag något verkligt uppfriskande om det här om dagen. Du känner ju fru Bengtsson, Dagny?

— Ja visst; det var ju henne vi hade så genomgående trevligt med på den där annars avskyvärda familjetillställningen uppe hos Hammars?

— Precis. Hon är då frisk, det vore då synd att påstå annat. Nu hyser hon emellertid en sådan där inrotad motvilja för allt vad brevskrivning heter, i likhet med en stor del andra, och påstår, att hon blir begåvad med hela lass av brev. Här om dagen, berättade hon, slog hon sig emellertid lös och besvarade inte mindre än nio brev på en gång. — Och kan fröken Verner tänka sig — ni skulle ha hört hennes tonfall — så svara' alla idioterna per omgående!

Dagny skrattade. — Ja, var det inte befogat kanske? Tänk er, där bereder den arma människan sig på, att äntligen få upp-



G. A. Verner: MOR OCH BARN.

leva en lugn tid utan samvetsförebärrelser, och så är hon bara ett par dagar därefter i samma fördömelse igen. Nej, skall vänskap räknas efter brevskrivning, då har jag verkligen lust att upprepa med den där författaren (vad var det nu han hette igen?): Mina ovänner klarar jag mig nog ifrån, men Gud bevara mig för mina vänner!

— Så tacksamt. Nu vet jag då åtminstone vad jag har att rätta mig efter, när jag reser bort härnäst, sade Birgit, och kvävde en liten suck.

— Åh, jag begär inga övermänskliga ansträngningar av mina vänner, svarade Dagny, med ett av sina vanliga, skälmaktiga leenden. Du, som rör dig som fisken i vattnet i brevskrivning, skulle helt enkelt kvävas, om du inte finge urladda dig i den vägen. Det är väl ingen, som skulle ha hjärta att ta dig ur ditt element. Att det också är Olles element är litet svårare att klara. Vet du, jag brukar undra ibland varför inte den nådiga försynen lät er två fastna för varandra i stället? Tänk er, flickor, vilken underbar sammansmältning det skulle blivit. Jag ser i andan om vilka långa, välskrivna epistlar, som regelbundet skulle komma att växlas mellan dem.

— Akta dig, du! Birgit slog henne lätt på kinden. Var inte så övermodig; en vacker dag ställer kanske vår Herra till något i den där stilen för dig.

— Jag för min del har aldrig upphört att förvåna mig över att folk vågar anförtro så mycket åt papper och penna. Ett brev är ju på sätt och vis en oåterkallelig handling. Mera än ett utsagt ord, för här får man ju riktigt "svart på vitt" på obetänksamheterna; för naturligtvis är det mest obetänksamheter, som serveras på papperet, där det inte är osmakligheter förstas. Är det ingen av oss, som vill ha tretår.

— Nej tack, det vore bestämt alldeles för mycket att svälja på en gång tillsammans med alla dina sarkasmer, sade Birgit avvärande. Du är för svår, tycker jag. Men i alla fall var det härligt att få träffa er igen och känna att ni äro er lika. Vet ni, jag börjar tycka att semester är ett slags

Diktens problem.

— Av Abdon Furuhaug —

Många människor — kanske de allra flesta — i vår nyttighetstid anse väl diktaren vara absolut överflödig, andra betrakta honom som en kuriositet, som man möjligen kan tala om vid tebjudningar och några kanske förstå den verkliga innebörden i hans uppgift. Den största skulden till att så är, har väl den mekaniska kulturen, som undantränger det andliga och gör människan till en maskindel i ett rasslande maskineri.

Men diktaren måste leva, han måste kämpa. Och den svåraste kampen för honom är inte den mot de yttre tingen, nej, det är den som han måste kämpa med sig själv. Ty av sin egen andes nebulosa måste han skapa den stjärna som skall lysa och värma i hans diktning.

Vad är då diktarens uppgift? Enligt min mening: att klargöra och uppenbara livets och dödens innehåll. Av intensiteten och klarheten i att kunna göra detta beror en diktares görning.

Människolivet har gått från de mera enkla osammansatta formerna mot allt större kaotisk förvirring. Det gäller för diktaren att icke förrirra sig i detta kaos, utan i stället överblicka och genomskåda det. Det gäller för honom att med den intuitiva och visionära strålningskraften genomtränga tingens yta. Det gäller för honom att först starkt genomleva det hans ande bär och sedan ge det diktens form.

Diktens form — hur många ord ha inte spillts på frågan om diktarens uttrycksmedel! Realism, romantik och

nödvändigt ont, man har att genomlida, åtminstone när man måste tillbringa den hos släktingar, som äro av den felaktiga uppfattningen, att de göra en god gärning med det. Nej, vet ni, nästa gång är det bestämt jag, som helt framt avsäger mig den där förlegade skyldighetsplikten och tar mina fyra ljuvliga friluftsvackor i egna händer. Varför i hela världen skall man gå och längless, när tiden egentligen blott har den egenskapen att springa ifrån en med maratholopp.

— — —
Om Dagny, Birgit, Margit och Astrid är ingenting annat att säga, än att de allesammans äro "självförsörjande", som på något så när självständigt sätt (ordet kan tagas med moderation) försöka klara upp tillvaroproblemet, Margit och Astrid på telefonistolar, Dagny som bokhandelsbiträde (antikvarisk) och Birgit slutligen på en tidningsexpedition, där hon ibland som rasande hanterar skrivmaskin och mikrofon som ett slags hämnd för att hon inte kommit in på redaktionen i stället. Birgit har nämligen "litterära tendenser". Denna lilla presentation är nödvändig för ett senare, eventuellt återkommande i dessa spalter.

på sistone expressionism. Men är inte huvudsaken att diktaren finner sitt naturliga uttryckssätt, att han kan levandegöra det stoff han behandlar?

Det levande livet frågar inte efter akademiska former. Av samma anledning kan heller inte den skapande diktaren göra det. Han är den ugn vari livet smältes och utkristalliseras, för att formas i hans egen degel.

*

En fråga som man måste göra sig inför diktens problem är: skall den endast ge en bild av livet och skänka skönhetsnjutning eller skall den vara en frälsande och lyftande makt? Med andra ord: skall den vara estetisk eller etisk?

Det kan inte förnekas att esteticismen hittills varit den dominerande i litteraturen. Men det kan heller inte bestridas att den etiska dikten ställer större krav på diktaren som människa. Och det behöver ej sägas vad som i vår tid bäst behöves. Ty den etiska dikten — om den är stark och sann — kan gripa djupare än den estetiska, därför att den vädjar till människans innersta, medan den senare endast påverkar skönhets-sinnet.

En tydlig dragning mot de etiska livsproblemen kan förmärkas i den allra nyaste litteraturen. Den ena esteten efter den andra kommer och bekänner sin "omvändelse". Det tycks ha blivit en modesak att bekänna någon religion — även den mest primitiva ratas inte — liksom det en tid var modesak att skriva vildmarksböcker. Men den etiska dikten är i sig själv ingen modesak. Den är uttrycket för människans stora kamp för att vinna klarhet om sig själv som evighetsvarelse eller icke evighetsvarelse och harmoni inför livet.

Men stor och stark dikt skapas inte genom mer eller mindre äkta bekännelser. Den stiger upp endast ur den kämpande människosjälens djup och är ingen lättvindig omklädnadsceans.

Vad som fordras av en diktare är att han går sin egen väg, oberoende av publiktycke och moderiktningar. Inför det provet är det inte många som bestå. Vore det flera kanske dikten kunde vara den makt som den borde vara i det mänskliga livet.

Svenska kvinnornas medborgarförbund bildades vid ett möte i Stockholm den 16 mars. Efter föredrag av fru Ann-Margret Holmgren och fröken Gertrud Bergström vidtog en livlig diskussion, varefter beslöts bildandet av detta förbund och valdes interimstyrelse. Förbundets program är följande:

Svenska kvinnors medborgarförbund är en politiskt neutral förening, som vill sammanföra kvinnor ur alla samhällsklasser, från olika verksamhetsområden och olika politiska

partier till gemensamt arbete för förbundets ändamål.

Dessa äro:

- 1) att verka för att Sveriges kvinnor skola bli dugande samhällsmedborgare och fredälskande världsborgare;
- 2) att främja likställdhet mellan män och kvinnor i socialt och ekonomiskt avseende och vaka över att de nya rättigheter, som kvinnorna vunnit, tillämpas på ett rättvist sätt;
- 3) att stärka solidariteten bland kvinnorna;
- 4) att arbeta för att kvinnornas synpunkter på sociala och lagstiftningsfrågor skola vinna beaktande inom de representativa församlingarna.

Förbundets verksamhet omfattar upplysning och propaganda i samhällliga och humanitära frågor, som kunna tjäna ovannämnda ändamål, och inriktas därjämte på socialt och kommunalt arbete, med särskilt beaktande att kvalificera kvinnorna för offentliga uppdrag.

Förbundet ansluter sig till den internationella kvinnorösträttsalliansen, L. W. S. A., för att i förbindelse med främmande länders kvinnor stödja arbetet för kvinnornas frigörelse i alla länder.

De socialdemokratiska kvinnorna ha icke tagit någon ställning till denna nya organisation.

Vi ha våra egna klubbar att arbeta för och därefter bör det stå var och en fritt att gå med i en organisation som befrämjar kvinnors gemensamma intressen, alldeles som vårt arbete för rösträtten. Det synes dock som om vi

EN VÅRREGNSVISA.

*Nu pölar, strilar regnet, och himmelen är grå,
och tankarna gå andra vägar än när den är blå,
den väldiga kupolen däruppe.*

*Och själen, den blir krokig och skum och vemodstung.
Jag är ej längre äventyrets ystre, ljuse kung
som när solen leker ringdans i rymden.*

*Jag är ett barn av oro och av längtan och begär.
Jag går omkring och saknar hårt den som jag håller kär,
och stilla faller vårens regn på jorden.*

*Ack, fall ni livets droppar liksom i svunna år!
Då gror i skog och marker, då blir det åter vår,
och alla sorgsna hjärtan måste fröjdas.*

*En vårregnshälsning bara till den jag håller kär.
Jag är ett barn av oro och av längtan och begär,
man är ej sämre, när man är som andra.
Ty skall du mig ej hårt och bittert klandra.*

ELSA COLLIN.

i denna nya rörelse dock skulle ha större hemortsrätt än i husmodersföreningarna, därför att här kan dock någon gång bli tal om samarbete.

Ingen statistik om hur kvinnorna rösta.

Konstitutionsutskottets majoritet hade avstyrkt hr Engbergs motion att vid valförrättningar manliga valkuvert stämplas med stort M, och kvinnliga med stort K, och att vid sammanräkning valedarna åsättas motsvarande beteckning. Frågan föranledde livliga debatter i båda kamrarna. Första kammaren hann först gå till votering och därvid avslogs motionen med 79 röster mot 36. Majoriteten röstade för ett av hr Klefbeck framställt yrkande om skrivelse till k. m:t i motionens syfte. I andra kammaren fattades samma beslut med 136 röster mot 51.

Det har väckt både förvåning och harm, icke minst bland arbetsklassens kvinnor att denna motion någon gång burits fram. Innan vi deltagit i något politiskt val vill man ha garantier för att skaffa visshet om hur vi skola rösta. Det är således ingen mening med valhemligheten.

För många år sedan varnades för kvinnorösträtten emedan den skulle medföra strid mellan könen. Men ett

uppdelande av män och kvinnor som väljare och för att utröna deras ställning till partierna, särskilt hur kvinnorna komma att rösta skulle säkerligen mer än allt annat provocera fram en sådan onaturlig strid.

Vårt parti kommer kanske att föra en ojämn kamp om de kvinnliga väljarna, men inte skulle den Engbergska motionen leda till bättre förståelse bland kvinnorna för betydelsen av framgång för vår klass vid valen.

Det viktigaste är att räkna med följderna av många års försummat upplysningsarbete och agitation bland vår klass kvinnor och att taga igen skadan med att enigt och övertygande arbeta för partiet, för våra gemensamma intressen den tid som nu är till höstens val och därefter ännu mer än någonsin.

Knut Kjellberg död.

Långfredagen avled hastigt Knut Kjellberg.

Aldrig någonsin har väl en människas bortgång synt så meningslös, och sorgen efter Knut Kjellberg är djup och allmän i ordets verkliga betydelse.

Vår förbundsstyrelse har till hans maka sänt en hälsning från de socialdemokratiska kvinnorna:

”Vid Eder makes bår vilja vi uttala vårt djupa deltagande.

Tacksamt komma vi att minnas hans stora insats i vårt bildningssträvande och kulturella arbete.

Ett stort tomrum har han lämnat efter sig och länge kommer han att saknas av oss för sin starka sociala rättskänsla och sina djupa etiska förkunselser.”

L. K. P. R:s sista möte.

L. K. P. R:s sista centralstyrelsemöte den 29 mars hade samlat ett större antal representanter från föreningar landet runt än något föregående.

De närvarande välkomnades av landsföreningens ordförande, d:r Karolina Widerström, som därefter yttrade några varmt kända ord till Agda Montelius' minne. I en därpå följande historik över det internationella rösträttsarbetets segrar framhöll d:r Widerström att det internationella samarbetet tagit ett starkt uppsving genom Genèvekongressen 1920, till vilken svenska regeringen sänt ett ombud, fastän vår rösträttsfråga då ännu icke fått sin sista sanktion av riksdagen. Sedan den näst sista internationella kongressen i Budapest 1913 ha 21 länders kvinnor fått rösträtt.

Sekreteraren, fröken Signe Jacobsson, uppläste därefter en redogörelse för landsföreningens verksamhet under det gångna året och under den del av 1921 som gått.

På förslag av landsföreningens V. U. beslöts efter en längre diskussion enhälligt att överlämna landsföreningens internationella funktioner till en kommitté på högst 50 personer. Denna kommitté, som fick namnet Svenska kommittén för internationellt rösträttsarbete, har till uppgift att tillsvidare såsom svensk medlem fortsätta och uppehålla L. K. P. R:s arbete inom den internationella rösträttsalliansen. Kommittén äger att eventuellt längre fram överlämna denna sin uppgift till Svenska kvinnornas medborgarförbund.

Vid slutet av förhandlingarna riktade ordföranden ett tack till de församlade för det förstående som städse visats verkställande utskottet. Å centralstyrelsens vägnar talade fru Gerda Hellberg, som tolkade centralstyrelsens tacksamhet mot V. U.

Telegram avsändes till ”rösträttsveteranerna” fru Kristina Borg och fru Frigga Carlberg samt till fru Emilia Broomé och borgmästare Carl Lindhagen.

Omedelbart efter förhandlingarnas avslutande sammanträdde den nybildade kommittén och valde det av stadgarna föreskrivna verkställande utskottet. I detta invaldes fruarna Anna Wicksell och Gulli Petrini samt fröken Signe Jacobsson.

På aftonen hade L. K. P. R. anordnat en vacker fest på Musikaliska akademien, som blev fullsatt till sista plats av kvinnor ur alla klasser. D:r Karolina Widerström höll ett hälsningstal varefter Ellen Key talade om kvinnornas insats i samhällsarbetet. I sanna och varnande ord gav hon oss lärdomar med på vägen och framhöll alldeles särskilt betydelsen av upplysningsarbete, isynnerhet på landsbygden om ansvaret för de nya rättigheterna.

Om det nuvarande partilivets välsignelse var Ellen Key djupt pessimistisk och ansåg att det måste leda till att kvinnorna bildade sitt eget parti:

Vi ha nu i vårt politiska liv sju partier, alltså en hel Karlavagn. Om den nu frigjorda kvinnokraften skall komma mänskligheten till godo, då torde kvinnorna göra bäst i att bilda ett åttonde parti, som skulle ha endast detta till valspråk: det skall fästa sin kärva vid en stjärna, och denna stjärna är samvetet. Hos de flesta ledande i de nuvarande partierna finner man alltså samma närsynhet när det gäller behovet av samvete i politiken. Men många finnas redan som aldrig röstat och aldrig komma att rösta, så länge de äro tvungna att rösta på något av de gamla partierna. Vi komma ihåg hur det befanns ”opportunt” att den manliga rösträtten skulle lösas först innan det kunde bli fråga om den kvinnliga. Det finns intet avskyvärdare ord än detta opportunt. Det var detta som hindrade oss så länge från att få vår rätt, och det är detta som nu hindrar många att begagna sin rätt. Edra goda krafter komma att förinna i sanden om de nuvarande partiförhållandena få fortfara. Vi måste inse att det var kollektivsamvetet som blev Europas olycka och att det är kollektivsamvetet som blir Europas död. Man håller på att utreda skulden för kriget, men man får hålla på därmed i sju gånger sju år, om man ej fattar att skulden tillkommer alla.

Det är särskilt till mödrarna jag litat, mödrarna, som sjunga vid släktets vagga, de målmedvetna, ansvarskännande mödrarna. Sker

icke någon nyskapelse, ha vi intet annat att göra än att vänta på nästa krig mellan folken, nästa krig mellan könen, och det kriget kommer att bli fruktansvärt.

Vi gamla ha svårt att se i det mörker som råder. Vad vi förr väntade om tio år, ser nu ut att dröja hundra. Men det kommer att ske. Det gäller ej att dra ned himlen till jorden, utan att lyfta upp jorden mot himlen. Allt, allt beror på att anden växer. Och därför vill jag sluta med det gamla, högtidliga ordet: upplyften edra hjärtan till andens värld. Vi veta ej vad vi varda, men vi veta vad vi äro: ofullkomliga varelser, som hungra och törsta efter rättfärdighet. Mitt hopp är att kvinnorna komma att räknas, icke bland de splittrande, utan bland de samlande krafterna i arbetet att åter låta det stora hoppet, den stora tron och den stora kärleken göra sig gällande.

L. K. P. R:s sista offentliga sammankomst avslutades därefter med Stenhammars Sverige.

Morgonbris'

majnummer utkommer omkring den 26 april. Rekvirera större upplagor och arbeta för spridning av vår egen tidning vid de olika mötena och demonstrationerna 1:sta och 5:te maj.

Anslutningen till förbundet.

Vi hade hoppats att vid detta års ingång i Morgonbris kunnat meddela att nu äro alla kvinnoklubbar anslutna till förbundet. Men så är ej fallet och vi förstå ej varför. Ännu återstå ett 30-tal av de före kongressen bildade klubbar. Som vi förmodat att de tillhöra soc.-dem. arbetarepartiet så ha vi ändock fortsatt korrespondensen med dem och givit dem del av förbundets angelägenheter. Detta kan dock ej få fortgå så länge till. Endera dagen måste förbundsstyrelsen taga ställning och bestämma en tidpunkt då detta samarbete måste avbrytas. En uppmaning ställes därför till alla kvinnoklubbar att anmäla sitt inträde till förbundet fortast möjligt. Alla klubbar ha fått cirkulär och stadgar för upplysningar om anslutningen, skulle dock dessa vara förkomna, eller ny styrelse vald, så tillskriv förbundet och alla upplysningar erhållas. Adressen finnes i Morgonbris, sida n:r 2.

Upptag frågan på närmast kommande möte!

Förbundsstyrelsen.

Från kvinnoklubbarnas arbetsfält.

Från Falkenberg.

Årsmöte hölls med Falkenbergs soc.-dem. kvinnoklubb onsdagen den 9 mars.

Års- och revisionsberättelserna föredrogos och godkändes, varför styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet.

Klubben har under året haft 1 styrelse- och 11 ordinarie samt 1 extra möte i november i och för deltagande i stadsfullmäktigevalen.

Klubben har under året anslutit sig till Sverges soc.-dem. Kvinnoförbund i Stockholm samt till arbetarekommunen här på platsen.

Klubben har under året inte haft något offentlig föredrag, men i dess ställe, på inbjudan från Vita Bandet, deltagit i anordnandet av samhällskurser här, vilka hölls dagarna 11—13 okt. med 4 talare, nämligen fru Silverbrand-Eriksson, Göteborg, d:r Rurik Holm, Näås, kyrkoh. H. Isberg, Malmö samt överlärare Karlsson, Surte, vilka tillsammans höll 7 föredrag över freds- och nykterhetsfrågorna samt två ungdomsföredrag och två om den nya barnavårdslagstiftningen.

Alla föreläsningarna mycket talrikt besökta och av alla högt uppskattade.

De ordinarie mötena äro i allmänhet väl besökta och präglade av en god kamratkänsla och en angenäm samvaro vid ett välldukat kaffebord, som i samband med någon läsning högt gör ett litet angenämt avbrott i förhandlingarna.

Klubben har under året sålt 425 st. Morgonbris, 1:sta maj- och julnumren inberäknade.

Till styrelse för kommande år valdes: fröken Ester Andersson ordförande, fru Emma Stenberg vice ordf., fru Josefina Carlsson sekreterare, fru Clara Andersson vice sekr., fru Anna Liljendahl kassör.

J. C — n.

Från Oxelösunds kvinnoklubb.

Som det ej på länge syntts något från Oxelösunds soc.-dem. kvinnoklubb, så få vi låta kamraterna i landet höra att vi leva och försöka arbeta så gott vi kunna, fast med någon större framgång är det just ej. Medlemsantalet är mellan 30 och 40. Under året har hållits 12 ordinarie möten och 5 extra, därav 4 kvartalsmöten med Nyköpingsklubben varav 2 i Oxelösund och 2 i Nyköping, vilka varit mycket intressanta.

Bland diskussionsfrågor, vilka varit uppe inom klubben få bland andra nämnas: provisorisk sjukstuga i händelse av epidemier eller dylikt och har frågan kommit därhän, att municipalmännen tagit den i övervägande. Vidare ha politiska, kooperativa och nykterhetsfrågor diskuterats rätt livligt.

Under året har inom klubben hållits 1 julgransfest, 1 gökotta, en utflykt till Linudden utanför Nyköping, medelst motorbåtar, samt en bal, vilken inbringade en god hjälp i klubbkassan. Även har inom klubben bildats en syförening, vars behållning skulle bli till litet hjälp åt några behövande barn inom sam-

hället, likaså har bildats en sparkassa, i vilken medlemmarna få insätta de besparingar, som kunna göras, för att uttagas på decembermötet, att ha till hjälp vid juluppköpen.

Klubben har fått in 2 representanter i municipalfullmäktige, som vi tro till stor nytta för oss kvinnor. Ett ombud ha vi haft vid kvinnokongressen i Stockholm. Här i korthet vårt arbete under det gångna året. Hoppas det kommande året må bli både mer drivande och givande och få vi önska våra kamrater landet runt ett gott nytt arbetsår.

Med kamrathälsning.

S e k r .

Söderhamn.

Soc.-dem. kvinnoklubben hade den 19 febr. en fest till förmån för behövande arbetslösa. Festen, som hölls å Verdandilokalen, blev i alla avseenden vällyckad. Tillslutningen var så stor att omkring 200 personer måste vända om i brist på plats. Programmet upptog: hälsningstal av fru Inez Wikström, sång och musik av fru och dir. Jerhlander, sång av fru Lisa Tärnström och föredrag av hr L. Thunborg över ämnet "Nutidsläget", deklamation av skollärare O. Bengtsson, musik av "Kamraterna" samt avslutningstal av E. Lindley. Allt mottaget med livligt bifall. Därjämte förekom servering av kaffe samt försäljning av en hel del konditorivaror och frukt. Behållningen uppgick till 486 kr., ett i sanning vackert resultat. Att resultatet blev så gott beror därpå att samtliga medverkande ställde sig gratis till förfogande samt att till konditori- och kaffeservering allting blivit skänkt till festen. Dessutom hade å listor insamlats över 1,000 kr., varför klubben haft glädjen att till behövande arbetslösa få utdela omkring 1,500 kr. i poster mellan 50 och 25 kr.

Arbetet inom klubben går bra med välbesökta möten och sändes härmed till blubbarna landet runt en hjärtlig hälsning.

T.

Billesholm.

Billesholm är ett gruvsamhälle i nordvästra Skåne, och på denna lilla plats finns flera organisationer såväl fackliga som politiska. Bland föreningarna ha vi även en soc.-dem. kvinnoklubb, vilken har arbetat här i många år, samt nedlagt mycket arbete för att samla samtliga kvinnor och upplysa dem att de måste vara med i kampen för att få sina intressen tillgodosedda. Men detta arbete som klubben lagt ner har icke krönts med stora framgångar. Färskilt finns det en del män, som äro vakna och intresserade och med överallt inom föreningslivet, men deras hustrur lysa med sin frånvaro, vilket man tycker är högst märkvärdigt. Denna kvinnoklubb höll sin 14-årsfest lördagen den 19 febr. 1921 i Folkets Hus.

Till denna årsfest hade allmänheten inbjudits för att åhöra ett föredrag som vi lyckats få till stånd genom förmedling av distriktet och som talare lyckats erhålla Maja Björkman-Broberg från Landskrona, som talade över ämnet: "Kvinnornas sociala insatser inom arbetarerörelsen". Talarinnan redogjorde klart och tydligt vilka grenar kvinnorna böra och måste sluta upp omkring. Först bör kvinnan fordra lika betalt för lika

arbete som mannen, vidare uppmanade hon kvinnorna att mera understödja kooperativen än vad fallet är. Hon ansåg att det äro de, som i de flesta fall göra uppköp och då böra de veta vart de skola gå. Rusdrycksförbudet vidrördes även samt uppmanades kvinnorna att inrikta sitt arbete för dess förverkligande. Det är kvinnan som fostrar ungdomen och hon kan verkligen här utträtta mycket.

Talarinnan ansåg att det icke är någon mening att rösta för förbud om icke individen vill följa det samt att om icke den stora massan är så fostrad att den kan ta emot ett förbud, då kan det tvärt om skada mera än det nyttar.

Till sist vidrördes även fredsfrågan, vilken talarinnan skildrade i mycket vackra ord, och ålade kvinnorna att arbeta för denna idé, ty här finns verkligen ett arbetsområde för kvinnorna, så att man kan slippa att återigen se en världsbrand blossa upp.

Föredraget mottogs med största intresse och alla voro säkert mycket belättna, varför vi på det varmaste vill rekommendera talarinnan för andra klubbar. Efter föredraget höll klubben ett litet samkväm varvid serverades kaffe och smörgåsar samt musik och en svängom, och allt avlöpte i den största trevnad.

A a.

Från Lesjöfors.

Lesjöfors Soc.-dem. Kvinnoklubb höll söndagen den 6 mars årsmöte i Folkets hus. Av årsberättelsen framgick att under året har hållits 12 ordinarie och 5 extra möten samt ett offentligt möte med ett instruktivt föredrag av fru Agda Östlund. Klubben har under året besökt ålderdomshemmet och bjudit de gamla på kaffe. Två trevliga utflykter ha företagits till två klubbkamrater, och på samma gång har anordnats möten. Vi ha deltagit i en friluftsbasar för att få förstärkning i kassan. Flera samkväm ha hållits tillsammans med arbetarekommunen och ungdomsklubben "Frihet".

Vi ha även deltagit i en kommunalkurs med föreläsning av herr doktor Gullstrand från Karlstad. Vidare har klubben sänt 4 motioner till konferenser i Storfors samt varit representerad med ett ombud. Vi ha även deltagit i hyllningen på Brantings 60-årsdag samt Agda Östlunds och Anna Lindhagens 50-årsdagar.

Under året har klubben anslutit sig till Sverges Soc.-dem. Kvinnoförbund. I Värmlands Folkblad har tecknats 2 andelar; 360 exemplar av Morgonbris ha sålts.

Av revisionsberättelsen framgick att klubbens räkenskaper balanserat på en summa av kr. 643:29 med kontant behållning vid årets slut av kr. 175:13. Medlemsantalet är vid årets slut 24.

Till styrelse för nästkommande år valdes: ordf. Ellen Steen, omvald, sekr. Augusta Larsson, omvald, v. ordf. Ester Steen, v. sekr. Rut Hellqvist, kassör Maria Nilsson, omvald, revisorer Jenny Andersson och Elna Lind, omvalda. Till kommissionär för Morgonbris valdes Bëda Hellqvist.

På grund av klubbens svaga ekonomi kunde ingen deltagare sändas till instruktionskursen i Stockholm, vilket vi djupt beklaga,

men vi ha startat en kursfond, så att framdeles om sådana kurser komma till stånd, penty många gör ett lätt arbete.

Till sist vilja vi rikta en maning till kvinnorna, att nu då ett nytt arbetsår ingått hålla troget samman i kampen för våra idéer, ty många man gör ett lätt arbete.

En hjärtlig hälsning till klubbarna landet runt från Lesjöfors kvinnoklubb.

Augusta Larsson, sekr.

Från Essvik.

Essviks soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt årsmöte den 21 febr. varvid Storviks kvinnoklubb var inbjuden.

Av styrelseberättelsen framgick att klubben under året hållit 19 ord. möten, 2 kamratmöten, 2 samkväm och 1 familjefest, varvid fru Selma Nordlander från Sundsvall medverkat. Vidare har klubben företagit en insamling för Wienbarnen med 178:51 kr. i behållning. Klubben har anordnat en barnavårdskurs, vilken rönste livlig anslutning. Vidare har skänkts 20 kr. till valagitation, samt inköpts en aktie i Koop. trafikföreningen Framåt. Av Morgonbris har under året 620 ex. sålts samt 10 ex. av broschyren om nya giftermålsbalken. Vid årsskiftet balanserade inkomster och utgifter på kr.401:12. Vid årets slut ägde klubben 52 godkända medlemmar samt ingick vid årsmötet 2 nya medlemmar, varjämte Nyhamns kvinnoklubb begärde och erhöll sitt inträde i klubben.

Styrelseval för kommande arbetsår företogs och valdes till ordf. Hulda Lövedahl, sekr. Jenny Vivagg, kassör Anna Eriksson, vice ordf. Hanna Andersson, vice sekr. Fina Berglund och till revisorer Anna Nikolausson, Ebba Byström och Anna Åström. Klubben är ansluten till Njurunda arbetarekommun samt till Sverges soc.-dem. Kvinnoförbund.

Så avslöts mötet under den bästa stämning och med hopp om att det snart inte står några oförstående kvinnor utom vår förening. Nu när samhället har rätt att fordra mera livlig insats i kommunalt samt politiskt arbete, må därför våra klubbar bliva riktiga bildningshärdar.

Med hälsning till alla klubbar landet runt.
C. M.

Från Eskilstuna.

Eskilstuna kvinnoklubb höll sitt årsmöte den 7 mars. Klubben har under året hållit 12 ord. samt 2 extra möten. På dessa möten ha många stora och viktiga frågor diskuterats, däribland bostadsfrågan, folkskolestyrelsens förslag till ny läsordning i skolorna, lagförslaget om den nya giftermålsbalken, i vilken även antogs resolution, nykterhetsfrågan, domarna i fosterfördrivningsmålen m. fl. frågor.

Klubben har tillsammans med strejkskottet diskuterat den i början på året gjorda sockerprisförhöjningen. Frågan blev hänskjuten till koop. föreningen för vidare behandling. Även har klubben tillsammans med övriga kvinnoföreningar i staden anordnat ett möte med föredrag av fru Svedelius skildrande nöden i Norrbotten. Föredraget illustrerades med ljusbilder. Den 26 och 29 nov. hade klubben tillsammans med arbetarekom-

munen anordnat föredrag av fru Nelly Thüring. Båda föredragen mycket intressanta och talrikt besökta. Ämnena voro: "Vad kräver tiden av oss kvinnor" samt "Bostadsfrågan", det senare illustrerat med ljusbilder från ett mönstersamhälle i England.

Eskilstuna, Torshälla och Hellby kvinnoklubbar ha under året haft 2 välbesökta kamratmöten då stora och viktiga frågor diskuterats och uttalanden gjorts i desamma.

I stadsfullmäktigevalen deltog klubben och gick fram med egen lista i en krets och alla medlemmarna arbetade energiskt för att få in vår kandidat, men misslyckades, sorgligt att säga, trots allt, på grund av oförsynt motagitation.

Genom ombud var klubben representerad på kongressen i Stockholm, då Soc.-dem. kvinnoförbundet bildades i vilket klubben ingick den 1 juli.

Anslag ur kassan har beviljats till Brantings 60-årsdag samt sände klubben telegram till fru Östlund och fröken Lindhagen på deras 50-årsdagar. Även har klubben skänkt en skärv till A. B. F. för inköp av ett skiop-tikon.

Av klubbens medlemmar äro 2 i stadsfullmäktige, 1 i nykterhetsnämnden, 1 i pensionsnämnden, 1 i skolstyrelsen, 1 i barnavårdsnämnden, 1 i fattigvården och 1 suppl. i fattigvårdsstyrelsen.

Klubben ägde vid årsskiftet 53 godkända medlemmar. Under året ha 10 nya medl. ingått i klubben.

God kamratanda har under det gångna året varit rådande i klubben.

Av tidn. Morgonbris har försålts 1,090 ex. Inkomster och utgifter ha balanserat på kr. 511:23 och tillgångarna uppgå till kr. 307:77.

Till styrelse för det kommande arbetsåret valdes: fruarna Ida Adamsson, Ester Bäckman, Emma Fredriksson, Alma Olsson och Ellen Svedberg. Revisorer blevo: fruarna Anna Berg och Anna Jansson. E. S.

Från Arvika.

Måndagen den 14 febr. hade vi vårt årsmöte.

Under det år som gått ha vi hållit 12 styrelse- och 12 ord. möten. Dessutom ha vi haft 8 symöten. I allmänhet ha mötena varit bra besökta. Vid en del möten bruka vi ha en diskussionsfråga på dagordningen. Nykterhetsfrågan och Kooperationen ha visat sig vara frågor, som särskilt intresserat oss. De ligga ju också oss kvinnor nära om hjärtat. I somras hade vi anordnat en ekonomifest, som blev mycket lyckad. Så ha vi ibland

någon enskild fest, vi bruka då vara tillsammans med arbetarekommunen och alltid ha vi det mycket trevligt.

Vi ha även haft föredrag av fru Agda Östlund, men detta möte var sorgligt nog fältaligt besökt.

I början av dec. hade vi en handarbetsauktion, som lämnade 231 kr. till klubbkassan. En julfest hade vi anordnat i början av januari och som vanligt var stämningen den allra bästa.

Vi äro ett trettiotal medlemmar och vi måste erkänna, att vi inte alls äro så duktiga som vi behövde vara. Då vi se vad andra kvinnoklubbar uträtta, tycka vi att vi alldeles försvinna. Men vi äro envisa och arbeta efter bästa förmåga och hoppas att i framtiden röna mera förståelse för vårt arbete bland arbetareklassens kvinnor.

Bildning och upplysning är vad vi först och främst behöva. Ha vi sedan en smula intresse för föreningsarbetet, så skall vårt arbete till sist bära frukt, trots att det ibland kan kännas tungt och otacksamt.

Till sist en hälsning till alla klubbkamrater runt landet!

J. K.—n.
Sekr.

Från Forshaga.

Forshaga soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt årsmöte den 2 mars 1921.

Av års- och revisionsberättelsen framgick, att utgifter och inkomster balanserat på en summa av kr. 1,126:15. Under året ha hållits 11 ordinarie och ett extra möte, vidare en fest samt ett kamratmöte med Karlstadklubben. Klubben har haft nöjet hålla ett instruktionsmöte med föredrag av fru Agda Östlund från Stockholm, vilket var till stor nytta för klubben och hoppas vi att flera sådana möten kunde komma till stånd. Klubben har även haft inbjudan deltaga i förbundskongressen samt i en instruktionskurs i Stockholm, men måste på grund av ekonomiska skäl avstå därifrån fast vi så väl behövt sända ombud. Ja, om vi haft medel så hade vi behövt resa allesamman.

Klubben har även deltagit i hyllningen på Hjalmar Brantings 60-årsdag.

Till styrelse för kommande år valdes Beda Bergkvist, ordf., Maria Eklöv, sekr., Elin Larsson, kassör, Signe Andersson, vice sekr., Selma Schröder vice ordf. och korresponderande sekr. Den avgående styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet och hoppas vi att det år som kommer måtte bli till ökat intresse bland arbetarekvinnorna. Sitt ej hemma, utan gå till mötet och säg din mening



Fernqvists Kappaffär

33 Drottninggatan 33
n. b. och 1 tr. upp

Stort lager av in- och utländska nyheter

Damkappor, Dräkter och Kjolar

till billiga bestämda priser. Obs! Beställningar utföres till billiga priser.

där och ej som nu efteråt. Det gör ej så mycket om det du säger ej låter så skolat men du visar dock ditt intresse för klubben och dess arbete därigenom. Besök varje klubbmöte, likaså varje arbetarekommunens möte där vi lära oss förstå vår sak och vår plats både i det kommunala och det politiska arbetet.

Med hälsning till alla klubbar landet runt.

M a r i a E k l ö v,
sekr.

Inbjudan

till deltagande i andra allmänna utbildningskursen, som enligt kungl. skolöverstyrelsens bemyndigande anordnas av centralförbundet för nykterhetsundervisning å samskolan i Filipstad under tiden 18 juli—3 aug. 1921.

Ansökningsrätt till denna kurs hava bl. a. följande: präster och predikanter, studie- och ungdomsledare, fackföreningsfunktionärer, ordförande och andra funktionärer inom alla slag av sällskap, föreningar, församlingar och övriga sammanslutningar. Överhuvudtaget kunna ifrågakomma alla intresserade, som intaga ledareställning av ett eller annat slag inom församlingar, nykterhets- och folkbildningsarbetet, arbetarrörelsen etc.

Programmet för kursen blir i huvudsak detsamma som tidigare och kommer att meddelas senare — sedan detsamma blivit av skolöverstyrelsen fastställt.

1920 års program var av följande innehåll:

I. Alkoholens fysiologiska och psykologiska verkningar. Professor Einar Sjövall.

II. Alkoholens nationalekonomiska (inclusive statsfinansiella) verkningar och Det moderna samhällets utgestaltung och alkoholproblemets nya läge. Skriftställaren E. H. Thörnberg.

III. Alkoholens sociala verkningar (socialstatistiska undersökningar) samt restriktionsåtgärdernas verkningar. Förste aktuarien d:r Hans Gahn.

IV. Kampen mot alkoholfaran genom social reform samt alkoholistvården. Kanslirådet G. H. von Koch.

V. Kampen mot alkoholfaran genom motarbetande av alkoholbruket varav:

a) Arbetet för personlig nykterhet. Konsulenten d:r Thorild Dahlgren.

b) Rusdryckslagstiftningen och förbudssträvandena. Rektor Jalmar Furuskog.

Statsstipendium å kr. 170 kommer att tilldelas ett antal av högst 50 st. deltagare, vilka efter ansökan antagas av skolöverstyrelsen.

Härtill komma i vissa fall s. k. tilläggsstipendier, som beviljats av nykterhetssällskapen och en del andra organisationer.

För kursdeltagarnas inkvartering komma åtgärder att vidtagas av en i Filipstad tillsatt kursstyrelse med rektor Jalmar Furuskog i spetsen. Det skall sörjas för, att kostnaden för mat och logi blir den minsta möjliga och att den i varje händelse ej skall överstiga 10 kr. pr dag.

Ansökan om rätt att deltaga i kursen ställes till kungl. skolöverstyrelsen men skall insändas till centralförbundet, Tunnelgatan 19,

BANKAKTIEBOLAGET NORDEN

Alla slag av bankaffärer — Högsta inlåningsränta.

Vad väntar 1921 av Sveriges kvinnor?

En broschyr av *NELLY THÜRING*.

Varje intresserad kvinna bör läsa och sprida den i största utsträckning. Pris 20 öre. Kommissionärer erhålla 20 %. Rekv. från Morgonbris' exp., Grindsgatan 10, Stockholm.

Stockholm, och vara förbundet tillhanda senast den 30 april.

Vid ansökan skall fogas uppgift om:

- ålder och yrke;
- vilket samfund eller vilken organisation sökanden tillhör;
- huruvida sökandens deltagande göres beroende av, huruvida stipendium erhålles eller icke;
- de befattningar och förtroendeuppdrag, sökanden eventuellt innehar inom sin organisation;
- de intyg (eventuellt betyg) sökanden önskar åberopa;

Sökande, som antages som deltagare, för binder sig:

- att närvara vid samtliga föreläsningar, övningar och diskussioner;
- att senast 14 dagar efter kursens slut till centralförbundet avlämna ett kort referat över föreläsningarna i varje ämne.

För Centralförbundet för nykterhetsundervisning.

A u g u s t L j u n g g r e n.
Centralförbundets ledare.

Prenumerera på
Morgonbris!
Agitera för
Morgonbris!

Stockholms stads, Stockholms o. Uppsala läns soc.-dem. kvinnodistrikt. Adr.: Kassören Fru Ellen Cato, Solberga, *Huvudsta*.

Sthlms Allm. kvinnoklubb (soc.-dem.) avhåller ordinarie möte 4:de måndagen i varje månad kl. 8 e. m.
Obs. Lokal i D-salen, Folkets Hus.
Styrelsen.

Stockholms Allm. Kvinnoklubbs **sångkör.** Repetition torsdagar kl. 8 e. m. i Folkets Hus, rum J. Beställningar mottager fröken L. Jäderlund, Allm. tel. Kungsh. 20 54, Snudbyberg 3.

Stockholms södra kvinnoklubb (soc.-dem.) avhåller ordinarie sammanträde 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i lokalen 3 tr. Södra Folkets Hus.
Ordf. fröken Anna Svensson, Grindsgatan 10, III, Stockholm.
Styrelsen.

Vasastadens soc.-dem. kvinnoklubb har ord. möte 1:sta måndagen och 3:dje tisdagen i varje månad kl. 7,30 e. m. & lokalen Upplandsg. 51, 1 tr. (Gustav Vasa-automaten). Uppbörd och inskrivning varje möte.
Styrelsen.

Kungsholms soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ord. möte 3:dje onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. S:t Eriksgatan 21.
Ordf. Hildegard Ström, Bergsgatan 27, 1 tr. ö. g.

Föreningen för Hembiträden i Stockholm avhåller möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8,30 e. m. i Folkets Hus P-sal, 3:dje torsdagen i Folkets Hus C-sal.
Styrelsen.

Billesholms soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte i Folkets Hus i Södra Vram 2:dra tisdagen i varje månad kl. 7 e. m.
Styrelsen.

Solna soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Huvudsta, Folkets Hus och 4:de onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Hagalunds Folkets Hus.
Styrelsen.

Arvika soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ordinarie möte 2:dra måndagen i månaden kl. 8 e. m. & Folkets Hus' C-sal.
Styrelsen.

Eskilstuna kvinnoklubb avhåller ordinarie möten 1:sta måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, rum n:r 4.
Styrelsen.

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ordinarie möte första torsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.
Styrelsen.

Genom ett missöde vid ombrytningen av marsnumret bortföll tre av klubbarnas mötesannonser och en rad ur en notis.

Stockholm 1921. A.-B. Arbetarnes Tryckeri.